

budoucnosti a navrhoval využití dosud neobdělávaných území. — Rumunský ministr práce Tranco-Jassy žádal, aby mezinárodní sociálně-politické zákonodárství bylo pružnější, aby i zemím s hospodářskými a sociálními poměry dosud nevyspělými bylo umožněno ratifikovati a skutečně prováděti přijaté konvence.

Zpráva ředitele dotýká se též uzavírání pracovních smluv zemědělského dělnictva v Československu a uvádí tam mylně, že v Československé republice stanoví mzdy pro zemědělské dělnictvo úřady s organizacemi dělníků a zaměstnavatelů. Toto sdělení zakládá se asi na nepochopení úpravy této otázky u nás, která, jako otázka soukromoprávní, je ponechána dohodě zúčastněných stran a její úprava spočívá pouze v tom, že zvláštní poradní sbory, složené ze zástupců organizací zaměstnaneckých i zaměstnavatelských dohodují se pod patronací ministerstva zemědělství, jemuž u nás přísluší otázky týkající se zemědělského dělnictva, na tak zv. „Směrnících“ pro úpravu celého námezdního a pracovního poměru zemědělských dělníků. Zásah úřadů do pracovních a mzdových poměrů zaměstnanců zemědělských existuje pouze na Slovensku, kde pracovní smlouvy sezonního dělnictva zemědělského musí podle nařízení býti schváleny úřadem práce. V tomto směru podal také správné informace zástupce ministerstva zemědělství Dr. Palkoska.

Ředitel reagoval ve své odpovědi na všechny důležitější kritiky, stížnosti a podněty a dovozoval, že není třeba pessimismu. Podle něho je otázka ratifikace washingtonské konvence na dobré cestě. O nezaměstnanosti pravil, že je nutno její problém řešiti s hlediska sociálního a hospodářského. Pokud jde o postup na poli mezinárodního sociálně-politického zákonodárství, tu zdůraznil, že MÚP. bere v úvahu hospodářské poměry a dbá spojitosti politiky sociální s politikou hospodářskou.

Dr. E v ž e n Š t e r n :

Vídeňský sjezd Mezinárodní asociace pro sociální pokrok.

Sjezd Mezinárodní asociace pro sociální pokrok, jehož národní sekci je náš Sociální Ústav, konal ve dnech 13. až 18. září ve Vídni své výroční zasedání, které bylo obesláno delegacemi z 20 zemí a 14 vlád, mezi nimiž bylo zastoupeno i naše ministerstvo sociální péče min. r. dr. Brablecem.

Toto sdružení vzniklo z podnětu velkého mezinárodního sjezdu sociální politiky, který se konal v roce 1924 v Praze a který svojí autoritou dovedl sraziti veškerá předválečná mezinárodní sociálně-politická odborná sdružení a to Mezinárodní asociaci pro zákonnou ochranu dělnictva, Mezinárodní sdružení proti nezaměstnanosti a Mezinárodní sdružení pro sociální pojištění v jednotnou organizaci. Složení této nové organizace odpovídá složení našeho domácího Sociálního ústavu ČSR. a sdružuje ve svých národních sekcích především odborníky sociální politiky a sociálního pokroku z kruhů vědeckých a odborných úředníků, zástupce odborových organizací dělníků a úředníků bez ohledu na různé politické směry a sociálně pokrokové zaměstnavatele. Z vědeckých odborníků, odborných úředníků, zástupců odborových ústředí a z jednotlivých zaměstnavatelů skládala se i česko-

slovenská delegace Sociálního Ústavu, která svými mluvčími se zúčastnila veškerých bodů jednání vídeňského sjezdu.

Mezinárodní sdružení má za účel prováděti vědeckou a odbornou propagaci pro sociální pokrok v oboru sociální politiky a býti zejména předbojovníkem pro oficielní Mezinárodní úřad práce, který může se zabývati již pouze otázkami naprosto zralými, u kterých nejen dělnická skupina, ale i skupina zaměstnavatelská a vládní dá souhlas, aby nabyly formy mezinárodních úmluv neb doporučení.

Sjezd zabýval se především zprávou o metodách používaných úřední německou anketou o vztazích mezi pracovní dobou a pracovním výkonem, zkoumání to prováděné v rámci velké státní německé hospodářské ankety. Šetření toto po metodické přípravě vědeckými kruhy za účasti zástupců zaměstnanců a zaměstnavatelů je vypraveno velkými prostředky a velkou pravomocí (komise mohou navštěvovati závody, zkoumati doklady, přísežně vyslýchati zaměstnavatele a zaměstnance atd.) a tak zkoumati vliv pracovní doby a mezd na výrobu v jednotlivých podnicích. Šetření toto přinese jistě i mnoho zajímavého materiálu o racionalisaci a jejích sociálních důsledcích. Jakmile něm. úřední šetření bude ukončeno, bude prozkoumáno odbornou mezinárodní komisí, která byla k našemu návrhu na sjezdě zvolena, aby byly vyšetřeny metodické a praktické důsledky něm. šetření a bylo uvaženo i o jich použití při případných obdobných anketách i v jiných zemích. Do pětičlenné komise byla zvolena Anglie, Francie, Německo, Švýcarsko a Československo.

Nejzajímavějším bodem denního pořádku byla otázka sociálních důsledků racionalisace, t. j. zdokonalení technické výroby a zhospodárnění pracovních metod jak v průmyslu, obchodu, dopravě, tak v zemědělství a i úřadech. Významné jest, že tento sjezd sociálních politiků se vyslovil pro racionalisaci, avšak současně zdůraznil ve své programové resoluci, že nesmí býti prováděna bez současných náležitých opatření proti nezaměstnanosti a že zmechanisování a zintensivnění pracovního tempa nesmí se díti bez zkoumání hygienických a psychotechnických následků u dělnictva; jestliže zaměstnanci racionalisace výroby zmenší radost z práce, pak uvedená újma a větší námaha vždy musí býti vyrovnána zkrácením pracovní doby a zvýšením mezd zaměstnancům. Tedy technicky dokonalejší výroba a hospodárnější pracovní metody, pokud nejsou na škodu osobám práci vykonávajícím a zvyšují a zlevňují výrobu, musí též přinášeti zisk nejen podnikatelům, ale všem zúčastněným zaměstnancům a má býti těchto úspor na výrobních nákladech též použito k snížení cen na trhu, aby racionalisace přinesla prospěch jak podnikatelům, tak jejich zaměstnancům a též všem spotřebitelům. Takto podle sjezdové resoluce racionalisace mohla by přispěti k blaho-

bytu veškerenstva a mohla by se státi cenným činitelem sociálního pokroku.

Druhý důležitý bod denního pořádku bylo projednávání pojištění proti nezaměstnanosti. Z vlastní domácí zkušenosti řekli jsme sjezdu, že u nás podpory v nezaměstnanosti byly příliš nákladné pro stát a dnešní gentský systém, podle kterého nezaměstnaným vyplácí odborové organizace členskou podporu se státním příspěvkem, je sice velmi úsporné, pro státní pokladnu, ale nedostačující pro nezaměstnané, zejména v dobách hospodářských krizí. Bylo-li poválečné provisorium podpor v nezaměstnanosti vystřídáno u nás dobrovolným pojištěním podle gentského systému, bylo by třeba i tento provisorní zákon v zájmu nezaměstnaných vystřídati co nejdříve řádným pojištěním proti nezaměstnanosti. Sjezd též po slyšení zástupců z různých států, zejména kde již povinné pojištění proti nezaměstnanosti jest zavedeno, vyslovil se jednohlasně pro povinné pojištění proti nezaměstnanosti, připojené k ostatním odvětvím sociálního pojištění a zaručující existenční minimum v dobách krise osobám nedobrovolně nezaměstnaným. Na toto pojištění měli by přispívat jak zaměstnanci, tak zaměstnavatelé, ale i stát reprezentující souhrn občanstva, neboť hospodářské krise vyplývají z dnešní společenské organizace.

Současně sjezd zabýval se složitou otázkou vlivu úvěrové politiky na nezaměstnanost, totiž, aby mezinárodní dohoda cedulových bank směřovala k stabilisaci měn a aby cedulové banky, řídíce se přesným hospodářským barometrem a cenovými indexy, hleděly zabrániti regulací národní i mezinárodní úvěrové politiky přílišným hospodářským výkyvům, způsobujícím nezaměstnanost. Tento teoretický nový a složitý problém, který spojuje sociální politiku s politikou finanční, má býti v jednotlivých národních sekcích studován a na příštích sjezdech znovu probírán.

Sjezd obšírně se zabýval tak zvanou rodinnou politikou, která vedle jiných opatření především vyžaduje rozšíření sociálního pojištění nejen na pomoc v šestinedělí a na nemocenskou podporu rodinných příslušníků pojištěnců, nýbrž i na poskytnutí výchovavacích příspěvků pro děti výdělku dosud neschopné. Otázkou tohoto rodinného pojištění a pojištění v mateřství bude se zabývat zvláštní komise sdružení, skládající se z odborníků sjezdem zvolených. I v této mezinárodní komisi bude Československo zastoupeno.

Sjezd konal se ve Vídni a tak jsme měli příležitost viděti Novou Vídeň,*) Vídeň republikánskou, která po válce vytvořila řadu imposantních sociálních opatření, vystavěla architekto-

*) Viz můj článek - »Nová Vídeň a stará Praha« v 39. čísle »Přítomnosti«, kde o věci obšírněji píše.

nicky pozoruhodné a svojí rozsáhlostí mohutné bloky opravdu komfortních lidových obytných domů, vybudovala vzorné lidové školství, zejména pokračovací, zřídila skvělé lidové lázně v dělnických čtvrtích, útulky pro děti, starce, založila nové parky s dětskými příkladnými koupališti, tedy řadu opatření, která sociálně, zdravotně a kulturně povznášejí periferii velkého města. Sjezd měl opravdu vysokou vědeckou a odbornou úroveň, ale přiznávám se, že dojem větší na mne učinily pro nás svojí velkorysostí příkladné sociální a osvětové podniky a vymoženosti Nové Vídně, které daly tomuto ve válce poraženému městu novou sílu a učinily z něho znovu kvetoucí velkoměsto. Charakteristické pro toto ovzduší je výrok šéfa rakouské vlády, který uvítal Sjezd mezinárodního sdružení pro sociální pokrok slovy: »Moderní stát nemůže existovati bez sociální politiky. Nastanou doby, kdy veškerá politika bude nutně prostoupena duchem sociálním.«

Resoluce, přijaté na druhém ročním shromáždění Mezinárodní asociace pro sociální pokrok ve Vídni 1927.

I. Vliv pracovní doby na pracovní výkon.

Druhé shromáždění delegátů Mezinárodního sdružení pro sociální pokrok uznává důležitost úřední německé ankety o vztazích mezi pracovní dobou, mzdami a pracovním výkonem. Valné shromáždění má za to, aniž se chce zabývatí podrobnostmi metody použité při německé anketě, že tato metoda podává spolehlivý vědecký základ pro další metodické studie různých národnostních skupin. Jakmile německá anketa ukončí své práce, žádáme tudíž, aby komise Fontaine-Heyde znovu se sešla k tomu účelu, aby učiněny byly závěry o praktických důsledcích německé metody, jakož i o její použití při anketách v jiných zemích.

II. Pojištění proti nezaměstnanosti.

I. Třebaže shromáždění plně uznává velikou úlohu, kterou v dějinách sociálního pokroku hrají systémy dobrovolného pojištění proti nezaměstnanosti a i když uzná cenu, jakou tyto systémy jako přechodné nebo doplňující zařízení pro dělnictvo a všeobecně pro národní hospodářství mají, považuje přesto za nutné, aby pojištění proti nezaměstnanosti všude tam, kde tomu tak dosud není, bylo povinné.

II. Je žádoucí, aby toto nucené pojištění bylo pozvolna rozšířeno na všechny námezdní pracovníky, zaměstnané na základě pevné pracovní smlouvy, včetně duševních pracovníků, dělníků zemědělských, zaměstnanců v domácnostech, dělníků domáckých a dělníků zaměstnaných v malých závodech. Doporučuje se studovati možnost použití pojištění proti nezaměstnanosti na řemeslníky a hospodářsky neodvislé dělníky.

Pokud není zavedeno nucené pojištění pro všechny námezdní pracovníky, je žádoucí, aby veřejná moc poskytovala subvence dobrovolným pojišťovacím pokladnám, zařízeným od dělníků stojících mimo nucené pojištění.

III. Pojištěný nezaměstnaný dělník nesmí za žádných okolností býti pojištěním nucen přijati zaměstnání, které by mělo za následek pro něho hospodářské, tělesné nebo mravní poškození, totiž: